

Opstelwedstrijd over "Kristallnacht"

In het kader van de "Kristallnacht"-herdenking van dit jaar organiseerde Nederland Bekent Kleur in samenwerking met 'School Zonder Racisme' een opstelwedstrijd in Nederland en België voor iedereen tot en met 18 jaar. Onderwerp van het opstel was racisme en racistisch geweld. Wij vroegen jonge mensen wat ze ervan vonden, wat er tegen racisme gedaan zou moeten worden en of ze zelf wat tegen racisme deden. Het thema van de wedstrijd was "Hakkûh!!!" omdat het een korte en krachtige term is. Hakkûh betekent zoveel als uit je dak gaan met anderen: rood, geel, zwart of wit. Het is ook een populaire term in de gabber-scene, die vaak maar al te snel met racisme geassocieerd wordt.

De prijsuitreiking van de opstelwedstrijd vond plaats op vrijdag 8 november in Hilversum. De hoofdprijs, bestaande uit een muziekinstallatie en publicatie van het opstel in Zanzibar (Trouw) en de Primeur, ging naar Maaïke Reijlink, de

tweede prijs ging naar Judith Oosterbroek en de derde prijs was voor Astrid Buysse. De klasprijs is gegaan naar de Humaniora Kindsheid Jesu School uit Hasselt (België), voor de meest originele en creatieve klassikale

inzending. Die klasprijs bestond uit een reisje voor de hele klas: "Amsterdam Anders Bekeken", waarbij de leerlingen een rondgeleid worden door multicultureel Amsterdam.

"De wijze waarop deze jonge mensen zich hebben vereenzelvigd met de slachtoffers van discriminatie is bewonderenswaardig", aldus juryvoorzitter Mies Bouhuys die de uitreiking voor haar rekening nam. "Overal om je heen zie je discriminatie en racisme. In de vorm van een grap, een gebaar, maar ook van geweld. Dat blijft de betekenis van 9 november. Maar gelukkig zijn er genoeg jonge mensen die inzien hoe stompzinig discriminatie is."

Hakkûh

"En wat er toen door mij heen ging, is niet te beschrijven, de angst en eenzaamheid die ik op dat moment voelde. Die machteloze woede heb ik nooit meer zo sterk gevoeld. Die grote massa tegen ons, Joden, samen tegen ons. Ik snap niet hoe mensen zich zo kunnen laten meeslepen en anderen zo kunnen veroordelen. Is de mensheid zo? Zijn dat nog mensen?"

Oma had ze nooit gekend, die stierf enkele jaren voor zij geboren werd. Wel had ze oma's dagboek uit de oorlog helemaal gelezen en deze passage over de "kristallnacht" vond ze het meest aangrijpend, de angst sprak uit de woorden, sprong van het papier. Ook wel handig trouwens dat ze zo'n goed geheugen had, want nu had ze dat stukje mooi kunnen gebruiken voor haar opstel Nederlands. Haar leraar zou er vast weg van zijn, maar dat zou ze pas over een week horen, nu eerst lekker vakantie vieren! Met haar vrienden de stad in, zoals ze altijd deden.

Ze hadden afgesproken op de Dam en slenterden de stad door, half opgelucht (heerlijk vakantie) en half verveeld. Bij het café van André bleven ze staan, wat een klotevent was dat toch! Vorige

week had hij hen eruit gezet, te vervelend. Wat een vrijheid in dit land, was dat nou demo-cratie? Ze hadden dan ook met een stel anderen afgesproken om dan maar demonstratief op de grond voor het café te gaan zitten. En dat deden ze nu dus al een week. Het was best wel tof, gezellig in ieder geval. Af en toe riepen ze iets naar binnen, maar daar deed André niets op uit. Hij negeerde hen en dat maakte ze best wel kwaad. Ze hadden al besproken wat nu te doen, maar niemand wist iets pakkeands, al die domme ideeën!

Hoe het precies was begonnen wist ze niet meer, wel dat ze plotseling allemaal stonden te schreeuwen. Het voelde echt groots, onwijs sterk, een eenheid, machtiger dan ooit. Het gevoel dat er door haar heen ging was niet te beschrijven. Opeens vloog er een steen door de lucht en vernielde de ruit van André's café, toen was het hek van de dam...

Iedereen schreeuwde en gooide met stenen. Zij schreeuwde ook mee, pakte een steen en stond op het punt hem te gooien, toen zij opeens de betekenis van het woord - dat ook uit haar mond kwam - besepte: "Klotejood!" Zij riep het zelf! Ze verloor zichzelf en vermoordde haar familie, voor zover dat nog niet gedaan was.

Op het moment dat het seintje van haar hersenen naar haar arm en hand

wilde gaan, brak de zenuw, brak haar hart... en de steen viel uit haar handen.

Daar stond ze dan en keek met een wezenloze blik naar het tumult om haar heen. Maar ze was niet mee Martha Laban, anno 1996, Amsterdam. Nee, ze was Martha Häfker, anno 1938, anno Berlijn, anno Kristallnacht!

Ze keek met de ogen van haar oma, ze zag de gebeurtenissen zoals haar oma ze had gezien, bijna 60 jaar geleden.

Ze voelde de pijn net als haar oma dat had gevoeld. En de machteloosheid, net als haar oma. Alleen met dat ene verschil dat Martha Laban aan de andere kant stond. Martha Laban gooide, vernielde en veroordeelde. "Klootzakken," dacht ze, "Klootzakken, wat hebben jullie van mij gemaakt? Nee, wat heb ik van mezelf gemaakt!" Opeens zag ze oma Häfker staan, ze liep op Martha toe en Martha zag dat ze huilde, maar op het laatste moment draaide oma zich om en liep weg, weg van Martha.

"Oma ga niet weg!" schreeuwde Martha, vergetend waar ze was.

"Oma, ik wilde het niet, maar als ze allemaal roepen 'HAKKÛH' is het zo moeilijk om te stoppen, is het zo moeilijk om het niet te doen..."

Maaïke Reijlink, Eefde

Eerste prijs opstelwedstrijd

"Kristallnacht" herdacht

In dertien steden in Nederland werd rond 9 november voor de "Kristallnacht"-herdacht. Een kleine greep uit de herdenkingen:

In Breda werd een vergelijking getrokken tussen de "Kristallnacht" en de oorlog in voormalig Joegoslavië, terwijl in Groningen de problematiek wat dichterbij huis werd gehaald. Onder het motto 'Laat Ter Apel geen Westerbork worden' werd aandacht geschonken aan de ontstaansgeschiedenis van het kamp Westerbork. De situatie van vluchtelingen kwam ook ter sprake in Leeuwarden en Utrecht.

In Rotterdam werd een lezing gehouden door Morris Beckman, een man die samen met een aantal Britse Joodse soldaten (Group 43) vocht tegen de Duitsers om na de oorlog actief te worden tegen de fascistische Groot-Brittannië.

In Delft, Eindhoven en Amsterdam werd aandacht gevraagd aan een ander verschijnsel dat ook de laatste tijd in het brandpunt van de actualiteit is komen te staan en internationaal als thema was vastgelegd: racistisch geweld.

In Delft werd door mevrouw Oedyraj Singh Varma en de heer Levie (Joods Historisch Museum), uitgegaan van hun achtergrond en ervaringen verteld over agressie en geweld tegen etnische minderheden. In Eindhoven had men een festival georganiseerd waarin jongerencultuur werd getoond in al haar verscheidenheid zonder dat dat leidde tot geweld.

AMSTERDAM

In Amsterdam vond de herdenking ook dit jaar plaats bij het monument ter ere van het Joods Verzet dat pal naast het stadhuis staat. Er verzamelden zich zo'n 200 mensen bij de herdenking.

In het stadhuis werd de avond vervolgd. Na een inleiding van Jaap van Donselaar, waarin hij opmerkte dat er naar schatting 12000 racistische inci-

denten per jaar plaatsvinden, werd op uiterst geëmotioneerde wijze gediscussieerd. Een

forum van Amsterdamse politici, geleid door Tara Varma, werd geconfronteerd met een uiterst verontrust publiek. De raadsleden Peter Meijer en Ferry Houteman, als ook politiefunctionaris Peter Immel hadden zodoende nog enige moeite hun standpunten aan de zaal uiteen te zetten. Wel zegden zij toe racistisch geweld nog meer aandacht te geven, te meer daar dit verschijnsel ver-

scheurend werkt in een multiculturele stad als Amsterdam.

Verheugend, bij alle ernst van het gebeuren, is dat de belangstelling van de "Kristallnacht"-herdenking zo toeneemt. Dat is te merken aan het belang dat de media eraan geven als aan de wijze waarop het publiek opkomt. Een gemêleerde groep mensen, oud en jong, autochtoon en allochtoon gaat in regen en wind erop uit om toch bij deze herdenking te zijn. Het tekent de waakzaamheid die er gelukkig nog is.

(P.H.)

De Campagne

Dit jaar is de overheid met een spot op radio en t.v. waarin het huidige asielbeleid aan de man wordt gebracht. Onder het motto "het vreemdelingenbeleid heeft z'n grenzen" wordt betoogd dat wij streng moeten zijn tegen de één, die hier toch onrecht zou zijn, ten behoeve van de ander, waarvoor het asiel echt bedoeld is. In een brochure verkrijgbaar op postkantoor of bibliotheek wordt dit alles nog eens uiteengezet waarbij de begrippen streng maar rechtvaardig en sober doch humaan centraal staan.

Deze campagne is opmerkelijk, want tegelijkertijd komt er in het nieuws dat Somaliërs met gevaar voor eigen leven worden uitgezet, hetgeen zelfs de Zwolse rechtbank als onrechtmatig beschouwde. In Iran rapporteert een dagblad, is de monitoring op teruggezette vluchtelingen volstrekt onvoldoende en in een zo gevaarlijk land als Zaïre waar rond Rwanda een soort (stammen-) oorlog wordt uitgevochten is het regime van Moboutou ongekend wreed jegens teruggekeerde politieke vluchtelingen. Bovendien blijken asielzoekers die bij het aanmeldcentrum van Schiphol komen bijna geen enkele kans te maken omdat daar de ambtenaren van de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) hen zonder meer denken te kunnen weigeren waarbij ze ook nog misbruik maken van procedures. Zo worden mensen weer uitgezet naar hun land van herkomst waar ze te vrezen hebben voor hun leven of vrijheid.

Deze politiek die duidelijk moet maken dat de overheid optreedt tegen asielzoekers en illegalen is -naast de postbus 51 boodschappers- vooral gericht op het grote publiek. De signaalfunctie heet dat en ook in het debat rond de koppelingswet bleek weer hoe druk de politiek zich daarmee bezig houdt. Zonder enige schaamte buitelen Tweede Kamer-leden over elkaar heen met voorstellen omtrent kampen voor illegalen en zogenaamde gerichte politie-acties. Deze ontwikkeling baart Nederland Bekent Kleur grote zorgen. Wij zien de laatste tijd dat mensen zonder verblijfsvergunning (vreselijke begrippen als illegalen en asielzoekers moeten de wereld uit) in toenemende mate de zondebok worden. Ingespeeld wordt er op grote koppen ("Illegalen bezetten huizen") in de wakkere krant van Nederland.

Concluderend: het huidige uitzettingsbeleid is niet alleen funest jegens de uitgezette vluchtelingen maar draagt ook bij tot een intolerant klimaat. Daarom heeft Nederland Bekent Kleur net als vele andere organisaties zich aangesloten bij de campagne Stop het huidige Uitzettingsbeleid! met als motto: Stop de uitzetting van vluchtelingen die in eigen land vrezen voor hun leven of vrijheid. Geef hen bescherming in Nederland. In bijgaand artikel dat we ontleed hebben aan de campagnekrant wordt de actie die in december zal plaatsvinden verder uiteengezet.